

Τὰ συμφέροντα τῶν ἐργατικῶν Τάξεων, εἰ-
ναι ἀσυμβίβαστα καὶ
μάλιστα ἐκ δικήν τινος
ἀντίθετα μετὰ τὰ συμ-
φέροντα τῶν κεφαλαι-
ούχων.

Αἱ ἐργατικαὶ τάξεις
θὰ ἐξυκολοῦθον νὰ πέ-
νωται ἐν ὅσῳ αἱ γαῖαι
καὶ τὰ ἐργοστάσια εὐ-
ρίσκονται εἰς τὰς χεῖ-

ΕΡΓΑΤΗΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

ΕΤΟΣ Α' — ΑΡΙΘ. 13
Κέρκυρα τῇ 29 Ἀπριλίου 1912

ΓΡΑΦΕΙΑ: Σοσιαλιστικὸν Κέντρον
(Βόλτο Κοκίνη)

Τιμὴ Συνδρομ. — Ἐσωτ. Τετράρ. Δραχ. 3
» » — Ἐξωτ. » » 2

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ 'ΤΕΞΑΣ'

Τῆς προάλλης, ἐδιαβάσαμε στῆς ἐ-
φημερίδες ὅτι τὸ 'Ελληνικὸ βαπτι-
στικὸν «Τεξάς» ἀντινάχτηκε στὸν ἀέρα στὸν
λιμένα τῆς Σμύρνης καὶ ἐπνιγέκανε
63 περίπου ἄνθρωποι. Ἐμεῖς ἐδῶ δὲν
θὰ ἐρευνήσωμεν ἐὰν ἡ ἀνατίναξις ἐ-
γένεκε ἀπὸ ἐπιπλέουσα αὐτόματη τορ-
πίλλα, ἢ ἀπὸ βουδάρδισμὸ τοῦ τουρ-
κικοῦ φρουρίου. Αὐτὰ εἶναι ζητήμα-
τα τῆς ἀνακρίσεως καὶ ὀλίγο μᾶς ἐν-
διαφέρουν. Μᾶς εἶναι ἀδιάφορο ἐὰν τὸ
βουβλιαγμα τοῦ βαπτιστικοῦ ἦταν τὸ ἀ-
ποτέλεσμα τοῦ προαιωνίου μίσους τοῦ
τρέφοντα κατὰ τῆς 'Ελληνικῆς Φυ-
λῆς οἱ ἄλλόφυλοι! καὶ ἀπιστοὶ! τρῦρ-
κοι, τοῦ ἀπὸ τὰ βῆθη τῆς Ἀσίας ἐ-
πέδραμον καὶ κατέχτησαν τὸ Βυζαν-
τιανὸν Κράτος. Ὁ σκοπὸς μας δὲν
εἶναι νὰ ἀνάψωμεν καὶ ἀναζωπυρώ-
σωμε καὶ τανώσωμε τὸ 'Εθνικὸ αἵ-
σθημα! γιατί αὐτὸ ἀρκετὰ τὸ κά-
ψανε ἡ πλουτοκρατικὴ ἐφημερίδα.
Ὁ σκοπὸς μας δὲν εἶναι νὰ ὑπεκαύ-
σωμεν τὸ μῖτος καὶ τὸ πάθος τῶν Ἑλ-
λῆνων κατὰ τῶν βρεβάρων! καὶ κα-
κούργων! καὶ ἀπολιτίστων! Ἀσιατι-
κῶν ὀρέων. Ὅλα αὐτὰ τὰ συχαινόμε-
θα καὶ διὰ τὰ ὅποια δηλοῦμεν ὅτι εἴ-
μεθα ἐντελῶς ἀνίσταται.

Ἐμεῖς ἐνὰ μονάχα σκοπεύομε νὰ
πράξωμε καὶ ἐξετάσωμε ἐπὶ τοῦ προ-
κειμένου. Δηλαδή, ἄραγε οἱ Τούρκοι
ἦσαν οἱ πραγματικοὶ αὐτουργοὶ τῆς
κακούργου καὶ φρικώδους ἐκείνης πρά-
ξεως, ἡ ὁποία ἐστοίχισε τὴν ζωὴ τό-
σων δυστυχισμένων ἀνθρωπίνων ὀ-
ργάνων, ἢ κάποιοι ἄλλοι; Ἐμεῖς
ἀποφασίζομεν ὅτι οἱ κυρίως αὐτουργοὶ,
τῆς ἀκαρτονομίας αὐτῆς πράξεως
εἶναι οἱ Ἰταλοὶ ἢ μᾶλλον ὀλόκληρος
ἡ παπολιτισμένη! Εὐρώπη. Καὶ ἰσοῦ
γιατί.

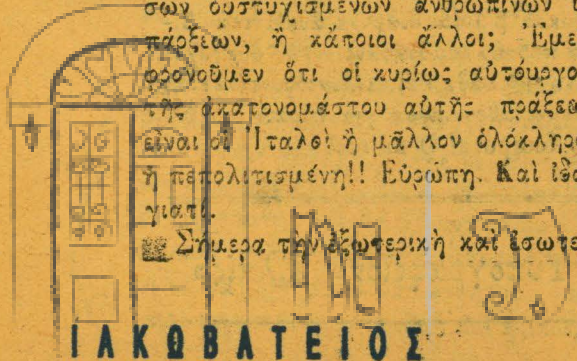
Σήμερα τὴν νύκτα τὴν καὶ ἰσως

ρικὴ πολιτικὴ τῶν διαφόρων 'Εθνῶν
τὴν διευθύνουν οἱ διάφοροι Τραπεζί-
τες καὶ λοιποὶ κερδοσκόποι ἐπιχειρη-
ματίες. Κάθε πράξις ἐκείνης Κυβερ-
νήσεως εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα κερδο-
σκοπικῶν ὑπολογισμῶν. Κάθε διάβη-
μά της εἶναι τὸ γέννημα μιᾶς καπι-
ταλιστικῆς ἐνεργείας. Πόθοι, ἐπιθυ-
μίες, πλουτοκρατικὴ ἀπληστία συσ-
σώρευοντι πολλάκις, συμπιέζονται
καὶ τέλος ζητοῦν νὰ ἐκπαύουν κά-
που, γιατί ἄλλοιῶτα θὰ ἐπέλθῃ ἐκ-
κρήξις. Πολλὰκις δὲ τὸτον ποῦ ἡ
πλουτοκρατικὴ ἀξιώτης εἶναι ἀφύ-
ρκτης ὥστε ἐρχονται σὲ σύγκρουσι με-
τὰ τῆς ὁμοίας τῶν πλουτοκρατῶν τοῦ
γειτονικοῦ ἔθνους. Καὶ ἐντεῦθεν ὡς
συνέπεια ὁ πόλεμος. Ὁ πόλεμος λοι-
πὸν εἶναι τὸ γέννημα τῶν ἀμοιβαίων
ἀντιζηλιῶν τῆς πλουτοκρατικῆς σπεί-
ρας τοῦ ἐνὸς ἔθνους καὶ τῆς ὁμοίας τοῦ
ἐτέρου. Πάντοτε ἡ παραγωγὸς αἰτία
τοῦ πολέμου ὑπῆρξεν ἡ πλουτοκρατι-
κὴ ἀπληστία καὶ ἀτυναιδιστία. Τὰ
στενά θύρα τῆς πολιτείας εἰς τὴν ὁ-
ποίαν ἡ πλουτοκρατικὴ συμμορία ἐ-
χειστήσει τὴν φουρὰν της εἶναι
πολλάκις ἀνίσταται νὰ τὴν συγκατή-
σου. Αἱ κλοπαί, αἱ ληστεῖαι, αἱ ἀ-
τιμωρίαι, αἱ δολοφονίαι, καὶ τὰ παν-
τοειδῆ κακούργηματα κατὰ τῶν δυ-
στυχῶν ἐργατῶν δὲν ἀρκοῦν ὅπως κο-
ρίσσουν τὴν ἀχόρταγον αὐτῆς ἐπιθυ-
μίαν. Τὰ θύματα αὐτῆς εἶναι ὀλίγα.
Ὅλοι οἱ ἐργάται τῆς χώρας ἐκείνης
ἐγένοντο τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐκ συ-
στάσεως ἐπιθέσεως τῆς συμμορίας
αὐτῆς. Ἡ γῆ εἶναι μικρά, τὰ μεταλλεί-
α, οἱ σιδηροδρομοὶ καὶ τὰ ἄλλα
μέτα τῆς παραγωγῆς καὶ μεταφορᾶς
δὲν ἔμπορουν νὰ ικανοποιήσουν τὴν
ἀχαλίνωτον αὐτῆς ὀρμὴν. Ζητοῦν καὶ
τῆς πληρυσίας γὰς τοῦς θησαυ-

ρας τῶν γαιόκτημόνων
καὶ τῶν κεφαλαιούχων
Ὅλοι αἱ γαῖαι, αἱ
μηχαναὶ καὶ τὰ ἐργο-
στάσια πρέπει νὰ με-
τατεθοῦν εἰς τὰς χεῖ-
ρας τοῦ συνόλου (πρὸς
κέρδος ὅλων) καὶ
τότε μόνον θὰ παύσῃ
πᾶσα ἀθλιότης, ἀμάρ-
θεια ἀνέχεια καὶ κα-
κία. Π.Δ.

ρούς. Καὶ ἄλλο μέσον προσφορώτε-
ρον δὲν εἶναι παρὰ ὁ πόλεμος. Αἱ κυ-
βερνήσεις ἐπειδὴ καὶ αὐταὶ εἶναι πλου-
τοκρατικαὶ συμφωνοῦν εἰς τὸ μέτρον
τοῦτο τῆς ἐκτελέσεως. Μόνον οἱ δυ-
στυχεῖς λαοί, οἱ Ἐργάται, δηλητη-
ριασμένοι ἀπὸ τὴν ἀποκτηνωτικὴ δι-
δασκαλίαν τοῦ σχολείου καὶ τῆς Ἐκ-
κλησίας, φουρκωμένοι μετὰ τῆς ὥρας
λέξεως τῆς πατρίδος καὶ τῆς θρησκεί-
ας, γίνονται τὰ θύματα τῆς κακούρ-
γου πλουτοκρατικῆς συμμορίας, ἡ ὁ-
ποία διὰ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἐξοπλι-
σμῶν τοῦς γονατίζει οἰκονομικῶς καὶ
τοῦς θανατώνει διὰ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν
ὀρέων.

Ὅλοι λοιπὸν αἱ μεγάλοι δυνάμεις
διευθυνόμεναι ἀπὸ τὴν πλουτοκρατίαν
κατέχτησαν διάφορες χώρες τῶν ἄλ-
λων Ἠπείρων, πλὴν τῆς Ἰταλίας.
Βλέπουσα ὅτι ὅλοι οἱ ληστοσυμμορ-
ταὶ εἶχον ἀρπάξει διάφορες χώρες, ἐ-
ζήλεψε καὶ αὐτὴ καὶ ἀπεφάσισε νὰ
πάρῃ ἀπὸ τὸ αἰώνιο θύμα τῆς Εὐρω-
παϊκῆς ἀπληστίας, τὴν Τουρκίαν, τὴν
Τριπολίτιδα. Μὲ ποῖο δικαίωμα τὴν
κατέλαβε, αὐτὸ μὴ ποῖ νὰ μᾶς τὸ εἴ-
πῃ ὁ ληστὴς πρὸς ἄδικα συλλαμβάνει
τοῦς διαβάτας. Μοῦ ἀρέσει εἰπε στὴν
Τουρκίαν καὶ γι' αὐτὸ σοῦ τὴν πέρναι.
Ἀλλὰ ἡ Τουρκία ὅσῳ μικρὴ καὶ ἂν
εἶναι, ἔνεκα ἐδαφικῶν λόγων, τῆς ἐ-
φέρει ἀντίστασι. Ὁ πόλεμος ἀρχίζει νὰ
διαφωνίζεται. Ἡ κοινὴ γνώμη στὴν
Ἰταλίαν ἐδυσφοροῦσε. Ἡ Ἰταλικὴ κυ-
βέρνησις βρέθηκε σὲ δύσκολο θέσι.
Καὶ γιὰ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ κουνή-
θῃ καὶ στὴν Εὐρωπαϊκὴ καὶ Ἀσιατι-
κὴ Τουρκίαν. Ἀλλὰ καὶ ὁ Τούρκος,
ποῦ κατάλαρδα αἰσθάνθηκε τὴν προ-
σβολήν, δὲν ἔμεινε μετὰ σταυρωμένα
χέρια. Σ' ὅλους τοῦς λιμένας τοῦ
Αἰγαίου Πελάγους, ἐτοποθέτησε τορ-
πίλλας γιὰ νὰ ἀνατιναχτοῦν τὰ Ἰ-
ταλικά βαπόρια, ἂν τολμοῦσαν νὰ
ἐπέλθουν ἐκεῖ. Δυστυχῶς μὲς ὁ λα-
γὺς ἐπέσε στοῦς δυσμοῖροι τὸ Ἑλληνι-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
Α154.41.45.0112

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΣΤΑΘΗΣ Ν. ΜΠΑΛΟΣ ΔΙΚΗ-
ΓΟΡΟΣ. Συνοικία Τένεδος, απέναν-
τι του αραβοσιτοπωλείου των ἀδελ-
φών Κ. Μαρτζούκου.

ΟΙ ΕΡΓΑΤΑΙ

Πότε μία χώρα, ἡ ἐν Κράτος εἶ-
ναι πλούσιον; Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο
οἱ μὲν ἐκ τῶν περιφημοτέρων οἰκονο-
μολόγων ἀπαντῶσιν ὅτι, πλούσιον
εἶναι ἐν Κράτος, ὅταν ἐν αὐτῷ υπάρ-
χῃ πολὺ χρῆμα καὶ πολλὰ πολυτίμα
ἀντικείμενα, οἱ δὲ ὅτι πλούσιον εἶναι
ἐν Κράτος, ὅταν ἐν αὐτῷ ἀκυάζῃ ἡ
γεωργία καὶ τὸ ἐμπόριον, ὁ δὲ μέγι-
στος τῶν οἰκονομολόγων, ὁ Ἄγγλος
Ἄδαμ Σμιθ, ἰσχυρίζεται ὅτι, πλου-
σία εἶναι μία χώρα, ἡ ἐν Κράτος, ὅ-
ταν ἐν αὐτῷ εὐρίσκωνται πολλοὶ καὶ
καλοὶ ἐργάται, πολλοὶ καὶ καλοὶ τε-
χνῖται. Καὶ ἡ γνώμη αὕτη εἶνε βε-
βαίως ἡ ὀρθότερα διότι, τί ὠφελεῖ νὰ
ὑπάρχῃ ἐν μιᾷ χώρᾳ πολὺ χρῆμα, ὅταν
δὲν ὑπάρχωσι ἐν αὐτῇ ἐργάται καὶ
τεχνῖται, οἱ ὧν, καὶ μόνων, τὸ χρῆμα
καθίσταται ὠφέλιμον καὶ παραγωγι-
κόν; Πῶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀκμά-
σῃ ἡ γεωργία, καὶ τὸ ἐμπόριον, ἐν τι-
νὶ χώρᾳ, ὅταν ἐν αὐτῇ δὲν ὑπάρχωσι
πολλοὶ καὶ καλοὶ ἐργάται διὰ τὴν γε-
ωργίαν, πολλοὶ καὶ καλοὶ τεχνῖται,
πρὸς μεταποίησιν τῶν προϊόντων τῆς
γεωργίας εἰς βιομηχανικὰ ἐμπορεύμα-
τα; Ἀρα, ὁ ἐργάτης καὶ ὁ τεχνίτης
εἶναι ἐκεῖνοι, οἵτινες παράγουσι τὸν
πλοῦτον ἐν τινὶ χώρᾳ, καὶ ἀνευ αὐτῶν,
πλοῦτος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ.
Ἐστω ὅτι μία χώρα κέκτηται ἐκτε-
τημένας, καὶ εὐφορωτάτας γαίας, ἀ-
φθονὰ δὲ καὶ μεγάλα χρηματικά κε-
φάλαια, στερεῖται δὲ ἐργατῶν, πρὸς
καλλιέργειαν τῶν γαιῶν αὐτῆς, τοι-
αύτη χώρα ἔσται βεβαίως λίαν δυ-
στυχῆς, διότι οἱ μὲν ἐν αὐτῇ πλούσι-
οι, ἀντὶ μεγάλης δαπάνης, θὰ προμη-
θεύωνται τὰ ἀγαθὰ τοῦ βίου, οἱ δὲ
πτωχοὶ θὰ πεινώσι, καὶ θὰ δυστυχῶ-
σι, στερούμενοι πάντων, καὶ μὴ δυνά-
μενοι νὰ προμηθεύωνται οὐδὲ τὰ ἀπο-
λύτως χρήσιμα πρὸς τὴν ζωὴν, ἐνε-
κα τῆς μεγάλης αὐτῶν ἀξίας. Ἡ με-
γαλειτέρα ἀλήθεια εἶναι ὅτι, ὅπου ἀ-
κυάζῃ ἡ γεωργία, ἐκεῖ μόνον ὑπάρχει
πλοῦτος, ἐκεῖ μόνον ὑπάρχει δύναμις,
ἐκεῖ μόνον ὑπάρχει εὐτυχία, ἐκεῖ μόν-
ον ὑπάρχει ἡδονή. Τότε δὲ μόνον θὰ
εὐτυχήσωσι, καὶ θὰ ἡθικοποιηθῶσιν,
οἱ λαοὶ καὶ τὰ ἔθνη, ὅταν ἀποφασί-
σῃ νὰ καταργήσωσι τὰς ἀνοήτους, καὶ
καταστρεπτικὰς, ὕλικας καὶ ἡθικὰς,

δαπάνας, ἃς παραλόγως κάμνουσι,
πρὸς συντήρησιν περιττοῦ στρατοῦ καὶ
ναυτικοῦ. Ἀλλὰ περὶ τοῦ ζητήματος
τούτου, ὡς καὶ περὶ πλείστων ἄλλων,
θὰ πραγματευθῶμεν, ἐν σειρᾷ ἀρθρῶν,
προσεχῶς. Διὰ τοῦ σημερινοῦ ἀρθροῦ
θέλομεν μόνον νὰ καταδείξωμεν τὴν
πολύτιμον, τὴν ὑψίστην θέσιν, τὴν
τιμιωτάτην καὶ σεβαστοτάτην, ἣν δέ-
ον νὰ ἔχῃ ὁ ἐργάτης ἐν τῇ κοινωνίᾳ,
διότι αὐτὸς εἶναι ὁ πολυτιμότερος καὶ
κύριος παράγων τοῦ πλοῦτου, τῆς
εὐημερίας, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς·
πάσης κοινωνίας. Τὰ χρηματικά κε-
φάλαια, αἱ πλούσιαι γαίαι, τὰ μεταλ-
λεῖα, πᾶς φυτικὸς πλοῦτος μιᾶς χώ-
ρας, εἰσὶ νεκρὰ, περιττὰ καὶ ἀνωφελῆ
ἀνευ τῆς ἐργασίας τοῦ ἐργάτου. Αὐ-
τὸς δίδει τὴν πνοὴν τῆς ζωῆς, αὐτὸς,
διὰ τῶν τιμῶν αὐτοῦ χειρῶν, ἀπερ-
γάζεται τὸν πλοῦτον καὶ τὴν εὐτυχί-
αν τῶν ἄλλων, αὐτὸς εἶναι ἡ ἀγία
μέλισσα, ἥτις συνεισφέρει τὸ μέλι
τῆς ζωῆς, καὶ τῆς ὑπάρξεως, μιᾶς
κοινωνίας. Διὰ τοῦτο, ἅπαντες ὀφεί-
λομεν νὰ σεβώμεθα τὸν Ἐργάτην,
ὡς πατέρα, ν' ἀγαπῶμεν αὐτὸν, ὡς
ἀδελφόν, νὰ προστατεύωμεν αὐτὸν,
ὡς ἡμέτερον τέκνον, νὰ ὑποστηρίξω-
μεν αὐτὸν, ὡς ἡμέτερον εὐεργέτην,
καὶ νὰ ἀνακουφίζωμεν, καὶ βοηθῶμεν
αὐτὸν, ὡς φίλον εἰλικρινῆ, καὶ πολύ-
τιμον, ὅταν πάσῃ, ὅταν στερητῇ,
ὅταν δυστυχεῖ. Ἡ ὑγεία, ἡ εὐρωστία
καὶ ἡ εὐημερία τοῦ ἐργάτου, εἶναι ὑ-
γεία, εὐρωστία καὶ εὐτυχία ὅλης τῆς
κοινωνίας, ὅλου τοῦ Κράτους, ἡ πε-
νία, αἱ ἀσθένειαι καὶ δυστυχίαι τοῦ
ἐργάτου, εἶναι πενία, δυστυχία καὶ
καταστροφή ὅλης τῆς Κοινωνίας, ὅ-
λου τοῦ Κράτους. Καὶ ὅμως, ποῖα
εἶναι ἡ θέσις τοῦ ἐργάτου ἐν Ἑλλάδι;
Ποῖα ἡ θέσις τοῦ ἐργάτου, εἰς ὃν καὶ
μόνον ὀφείλεται ἡ ὑπαρξὶς τῆς Κοι-
νωνίας, ἡ εὐημερία ταύτης, καὶ ἡ ὑ-
παρξὶς τοῦ Κράτους; Πῶς ἀνταμεί-
βεται ὑπὸ τῆς κοινωνίας ὁ ἐργάτης;
πῶς προστατεύεται ὑπὸ τοῦ κράτους
ὁ ἐργάτης, εἰς ὃν κοινωνία καὶ κρά-
τος ὀφείλουσι τὴν ἑαυτῶν ὑπαρξιν,
καὶ συντήρησιν; Περὶ τούτου θὰ πρᾶ-
γματευθῶμεν ἐν τῷ πρῶτῳ ἀρθρῳ.

Ἐν Κερκύρᾳ τῇ 20 Ἀπριλίου
1912.

Γεώργιος Μ. Σγουρὸς.

Ἡ Κοινότης
«Ο Ἐργάτης» εὐοίκα-
ται πάντοτε καὶ πωλεῖται
εἰς τὸ Κουρεῖον τοῦ φίλου
Γεωρ. Πρίφτη, ἐναντι τοῦ
μαρχειοῦ.

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ

(ΤΟ ΤΙΜΙΟ ΨΩΜΙ)

Πλησιάζει μεσημέρι. Καθισμένος στὸ
παραθύρι τοῦ σπιτιοῦ μου βλέπω πέρα
στὸν δρόμον νὰ διορθώνουν τ' αὐλάκια
καὶ τὰς σοῦδες μερικὸι ἐργάται.

Εἶναι καλοκαίρι. Ὁ ἥλιος μὲ τὰς ἀχ-
τίδες του φαίνει τὴν γῆ καὶ οἱ ἐργάται
πνιγμένοι στὸ ἰδρώτα σκάβουν, σκάβουν
τὴ γῆ.

Σκάβουν καὶ ποτίζουν τὴ γῆ μὲ τὸν
ἰδρώτα καὶ μὲ τὸ αἷμα τους γιὰ νὰ πά-
ρουν ἡμερησίῳ 1.80 λεπτά.

Ἀπὸ τὸ χάραγμα δουλεύουν ἀδιάκο-
πα καὶ τώρα ποῦ θὰ κτυπήσῃ μεσημέρι
θὰ καθήσουν σὲ μιὰ γωνία διὰ νὰ φά-
γουν λιγάκι τυρὶ ἢ ἐλιές, ξερὴ μπερ-
μπαρέλα καὶ νερὸ θερμὸ ἀπὸ τὴν ξέστα
τοῦ ἡλίου καὶ πάλι ἐπειτα ἀπὸ μία ὥρα
θὰ ξαναρχίσουν τὴν ἐργασίαν μὲ τὸ τσαπὶ
στὸ χέρι καὶ μὲ τὴ γύμνια στὸ κορμὶ.

Λίγο παράμερα ἀπὸ τοὺς ἐργάτας
βλέπω ἓνα κύριον μὲ μίαν ὑμβρέλλα
ἀνοικτὴν διὰ νὰ υἱὸν τὸν περᾶζῃ ὁ ἥλιος
νὰ κάθῃται προσεκτικὰ καὶ νὰ ἐποπτεύῃ
τὴν κάθε κίνησιν τῶν ἐργατῶν.

Ἄν δὴ κανέναν νὰ στρίψῃ σιγάρο ἢ
νὰ πετάξῃ ἓνα λόγῳ ἢ νὰ πῇ ἓνα ἀ-
στεῖον εὐθὺς αὐτὸς ὁ κύριος μουτρώνει,
βγάζει τὸ βολόγι του καὶ φωνάζει.

«Παιδιά, οἱ ὥρες περνοῦν σὰν νερό»
Καὶ περνοῦν σὰν νερὸ δώδεκα ὥραι,
δουλεῖς μὲ τὸ τσαπὶ στὸ χέρι.

Καὶ περνοῦν σὰν νερὸ δώδεκα ὥραι
ἐργασίας πληρωμένοι μὲ 1.80 λεπτά.
Καὶ κύριε, ἐργοδότα, γιὰ σέναν ποῦ κά-
θεσαι στὸν ἴσκρ σου μὲ σταυρωμένα τὰ
χέρια καὶ καπνίζεις μὲ τὴν ἀνεσὴ σου
δώδεκα ὥραι ἐργασίας περνοῦν σὰν νερὸ,
περνοῦν εὐχάριστα.

Ἀφοῦ τὸ βραδάκι ποῦ θὰ πᾶς σπίτι
σου ξεκουρασμένος καὶ θὰ ἀνοίξῃς τὰ βι-
βλία σου θὰ γράψῃς.

Σήμερα ἀπὸ τὸν ἰδρώτα καὶ ἀπὸ τὸ
αἷμα τριάνκοντα ἐργατῶν τῆς δδοποίας
ἔβγαλον δεκαπέντε δραχμάς καὶ αὐριο
ποῦ θὰ ἔλθουν περισσότεροι θὰ βγάλω
τριάνκοντα.

Τέτιοι εἶναι οἱ ἐργοδόται. Εἶναι οἱ κη-
φῆνες τῶν τιμῶν ἐργατῶν. Κλέβουν τὴν
τίμια ἐργασίαν τοῦ ἐργάτου, ὅπως οἱ κη-
φῆνες τὸ μέλι τῶν μελισσῶν.

Ἐργάτα ἐνώσου, ἀδελφῶσου γιὰ νὰ
συντρίψῃς μὲ τὴν πυγμὴ σου ἐργοδότες
καὶ ἐργοδότας.

Ἀθῆναι.

Ὁ ἰδρὼς — τὸ αἷμα καὶ ἡ πυγμὴ τοῦ
Λαοῦ.

Ἡ Κοινότης
«Ο Ἐργάτης» εὐοίκα-
ται πάντοτε καὶ πωλεῖται
εἰς τὸ Κουρεῖον τοῦ φίλου
Γεωρ. Πρίφτη, ἐναντι τοῦ
μαρχειοῦ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἐπειδὴ τῆς παρατήρησις τοῦ κ. Σπυράκου πρὸς τὸν ἐφημερίδοπώλην δὲν τῆς ἀκουσαν ἄλλαι, καὶ ἔπειδὴ συνεπὶς δὲν γνωρ. ζομεν τίς λέγει τὴν ἀλήθειαν, γιὰ τοῦτο εἴμασθε ἀνάγκασμένοι νὰ ἀλλάξωμεν τὴν διατύπωσιν τοῦ προηγουμένου ἀρθροῦ μὴς ὡς ἑξῆς.

«Ἐάν εἶναι ἀληθινὰ, ὅσα τὸ πικιδι καταγγέλλει εἰς βέρος τοῦ κ. Σπυράκου, τότε καὶ ἐμεῖς ἐρωτῶμεν: κ.τ.λ.». Συνεπὶς ὀφείλει ὁ κ. Σπυράκος νὰ ἀπολογηθῇ γιὰ ὅσα τὸν κατηγοροῦν καὶ ἔτι καὶ κοινωνία θὰ κρίνῃ τίς ἐκ τῶν δύο ἔχει δίκην.

ΖΗΤΑ Η ΕΝΩΣΙΣ!

Ἔργατη, ξύπνησε καὶ μὴ κοιμᾶσαι, γιὰτὶ θὲ νᾶσε πάντα φτωχός, ξύπνησε! ξύπνησε! καὶ ἔβγ' ἀπ' τὸν Ἀδὴ ποῦ εἶνε σκοτάδι, καὶ ἔλα σὲ φῶς!

Ἔλα γιὰτὶ ἐφθασέ ἡ ὥρα ἐκείνη ποῦ δὲ θὰ μείνῃ κάθε σου ἐχθρός. Ἔλα καὶ ἐκώσου μὲ τοὺς δικούς σου συναδέλφους σου νᾶσαι Θεός!

Νὰ ὄῃς τὴν δύναμιν τῶν ἡνωμένων καὶ ἀγαπημένων σου ἀδελφῶν. Νὰ ὄῃς ἡ ἐνωσις, τί σχηματίζει καὶ πῶς φουζίζει κάθε σου ἐχθρόν!

Ἔλα ἐργάτη μου, ἔλα μαζί μου καὶ ἡ δύναμὶς μὴς θᾶνε τρανὴ γιὰ νὰ ζητήσουμε τὰ δικαιώματά μας τῇλευθερίᾳ μας τῇ ζωντανῇ.

Εἶνε ἡ ἐνωσις μεγάλο κύμα π' ἀνοίγει μνημὸν στὸν καθ' ἐχθρό. Σᾶε τέτοια δύναμις δὲν εἶνε ἄλλη γιὰ νὰ μᾶς βγάλῃ ἀπ' τὸν ζυγό.

Ἔλα νὰ σπάσουμε τῆς ἀλυσίδας ἢ δὲν τῆς εἶδες πῶς μᾶς κρὶ τὸν; Ἔλα νὰ διώξουμε τὴ δυστυχίᾳ μὴς καὶ ἀπελπισίᾳ μὴς ποῦ μᾶς κτυποῦν.

Ἀθῆναι Μᾶττος Πονάκης

Εἰδοποιοῦνται οἱ ἀδελφοὶ Ἰσραηλῆται ὅτι οἱ ἀνδρῶτες πληροφορίαν περὶ τοῦ φύλλου μας, ἢ οἰονδῆποτε παράπονον, θέον νὰ ἀπευθύνωνται εἰς τὸν φίλον Ἰωάννη Βεντούραν Βιβλιοπώλην, ὁδὸς Παλαιολόγου ὅπου καὶ τὰ Ἐμπορικὰ καταστήματα.

ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΙ ΤΟΥ
ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

Κ. Η. Ο.
ΣΤΑΘΗ Ν. ΜΗΛΛΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ

Benefice et Suzetion

Τὸ beneficium εὐρίσκειτο εἰς στενοτάτην σχέσιν μὲ τὴν προστασίαν. Τὸ μπενεφίτσιουμ καὶ ἡ προστασία ἦσαν δύο θεσμοὶ διαφόρου φύσεως, οἱ ὅποιοι προσημολογόντο, ἢ μὲν προστασία εἰς τὸ πρόσωπον, τὸ δὲ μπενεφίτσιουμ εἰς τὴν γῆν, ἀλλὰ παρήγον ἀμφοτέρω τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα ἀκριβῶς. Ὁ παραδοθεὶς ἦτο ὁ ἄνθρωπος τοῦ πάτρωνος, τὸ μπενεφίτσιουμ ἦτο τὸ κτῆμα τοῦ ιδιοκτῆτου.

Ἦτο ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ τι μπενεφίτσιουμ, νὰ λάβῃ δηλαδὴ ἐν τεμάχιον γῆς, χωρὶς συγχρόνως νὰ εἶναι καὶ ὑποτεταγμένος ἢ πιστός. Ἐάν ὁ μέγας ιδιοκτῆτης παρεχώρει τεμάχιον γῆς διὰ τῆς πράξεως τῆς εὐεργεσίας, ἢ τοῦ προκάρου, ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἐλάμβανε παρ' αὐτοῦ τὴν εὐεργεσίαν ταύτην, πάντοτε ἀνακλητήν ἦτον ἀναπορεύτως ὑποτεταγμένος εἰς τὴν θέλησίν του. Ἐνίοτε τὸν ἐκομνε νὰ ὑποχρεωθῇ ἐγγράφως ὅπως ὑπακούῃ πάντοτε εἰς τὰς διαταγὰς του καὶ νὰ εἶναι ὁ ὑπῆκοός του. Ἀλλὰ δὲν ἦτο ἀνάγκη ὅπως ἡ ὑπόσχεσις αὕτη γίνῃ ἐγγράφως. Ὁ κύριος ἡδύνατο ἀνὰ πάσαν στιγμήν τοῦ πάντα νὰ ἀπαιτήτῃ, ἀρ' οὗ ἡδύνατο πάντοτε νὰ ἀναλάβῃ τὴν γῆν.

Ἐάν τοῦναντίον τὸ μπενεφίτσιουμ ἀντιστρόφως πραγματοποιηθῇ, ἦτο ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ δικαιώματος τῆς κυριότητος παρ' ἐνός μικροῦ ιδιοκτῆτου, ὅστις περιωρίζετο εἰς μίαν ἀπλὴν ἀπόλαυσιν ἢ χρῆσιν, ἐξωμοιοῦτο καλλίτερον ἀκόμη πρὸς τὴν παράδοσιν. Ἄ μία ἦτο ἡ ὑποχρέωσις τοῦ προσώπου, ἡ δὲ ἄλλη ἦτο ἡ δέσμευσις τῆς γῆς, καὶ οὐδεμία ἐκ τῶν δύο δὲν ἐννοεῖτο ἀνευ τῆς ἐτέρας.

Ὁ μπενεφίτσιουμ ἦτο λοιπὸν ἐν τῇ ἐξαρτήτῃ τοῦ εὐεργέτου καὶ εἰς τὴν εὐσπλαγγίαν του. Αἱ σχέσεις μεταξύ τῶν δύο τούτων προσώπων δὲν ἦσαν καιονισμένοι οὔτε παρὰ τοῦ νόμου, οὔτε παρ' ἐνός συμβολαίου, ἦσαν μόνον κανονισμένοι ἐκ μόνης τῆς θελήσεως τοῦ παραχωρητοῦ. Εἰκὺς ὅστις μὲν κατεῖχεν εἰμὴ δύναμις ἐνός εὐεργετήματος, ἦτο λοιπὸν προσώπων ὁ ὅστις ἐπὶ τὴν εὐεργεσίαν

Ἐκ μόνου τοῦ γεγονότος ὅτι ἐκράτει παρ' αὐτοῦ, ὅτι ἐκαρπούτε τοῦ κτήματός του, ὅτι κατεῖχε τὸ ἔδαφος δύναμις τῆς χάριτός του, συνήπτε μετ' αὐτοῦ ἐνα δεσμὸν ἄλλης φύσεως, ἢ οἱ λοιποὶ νομικοὶ δεσμοὶ καὶ ἰσχυρότερον πάντων. Τῷ ὤφειλεν ἄλλο πρᾶγμα ἀπὸ μίαν ἐτήσιαν εἰσφορὰν ἢ ἀπὸ μίαν μίσθωσιν τῷ ὤφειλε τὴν ἀναγνώρισιν, τὸν σεβασμὸν, καὶ ἐκεῖνο τὸ ὅποσον ἐκάλουν τότε τὴν πίστιν. Ὅθεν διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἡννόουν οὐχὶ μίαν ἀόριστον προσημολογίαν ἢ ἓνα εἶδος τιμιότητος, εἰλικρινείας ἱπποτικῆς, ἀλλὰ μίαν σειράν ὑποχρεώσεων λίαν ὀρισμένων, ἐνα σύνολον τῶν ὑπηρεσιῶν, καὶ ἐτήσιων παροχῶν, μὲ μίαν λέξιν μίαν ὑποδούλωσιν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς.

«Ἰπὸσχομαι ἔλεγε νὰ Σοῦ ἀποδώσω τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις τὰς ὁποίας σοῦ ἀποδίδουν καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι οἵτινες κατέχουσι τὴν γῆν σας» Ὅσον περιττότερον τὸ ὑπόδειγμα ἦτο μᾶλλον ἀόριστον, τοσοῦτον τοῦτο ἐθετεν τὸν μπενεφίτσιουμ εἰς τὴν ἐξάρτησιν τοῦ εὐεργέτου. Ἐνίοτε ἤρκετο νὰ τὸν κάμῃ νὰ γράφῃ. «Ἐάν μοὶ συμβῇ ποτὲ νὰ ἰσχυρισθῶ ὅτι ἡ γῆ τὴν ὁποίαν διακατέχω δύναμις τῆς εὐεργεσίας σας, εἶναι ἰδική μου, συναιῶ ὅπως μὲ ἐκδιώξετε ἐξ αὐτῆς». Ἀλλοτε τὸν ἐκαμνε νὰ ὑπογράψῃ ἓνα ὑπόδειγμα οὕτω πῶς συντεταγμένον. «Ἐάν μοῦ δώσετε μίαν διαταγὴν, ὅποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι, καὶ ἀρνηθῶ νὰ ὑπακούω, θὰ ἔχετε τὴν εὐχέσειαν, τὸ δικαίωμα, νὰ μὲ ἐκδιώξετε ἐκ τῆς γῆς ταύτης». Οὕτω μὲν λοιπὸν εἶναι ἀμφίβολον ὅτι τὸ μπενεφίτσιουμ ἐγκαθίδρυσεν μίαν σχέσιν ὑποταγῆς προσωπικῆς, καὶ ὅτι ἐκ τῶν δύο ἀνθρώπων οἵτινες τὴν συνωμολόγουν ὁ ἓνας ἦτο ὁ ὑπῆκοός τοῦ ἄλλου.

Ἡ παράδοσις ὑποδουλωσις καὶ τὸ μπενεφίτσιουμ, διακεκριμένα κατὰ φύσιν, δὲν διακρίνοντο εὐκόλως ἐν τῇ πρακτικῇ. Ἦτο σπάνιον, ὅπως ὁ ἐγγχειρισθεὶς, ὁ παραδοθεὶς, νὰ μὴ ἦτο ἓνας μπενεφίτσιουμ ἦτον ἀδύνατον ὅπως ὁ μπενεφίτσιουμ νὰ μὴν ὑπῆρξεν εἰς τὴν θέσιν ἐνός παραδοθέντος. Διὰ τῆς προστασίας ὁ ἄνθρωπος ἔχανε τὴν κυριότητα τοῦ προσώπου του· ἀνῆκεν εἰς ἓνα ἄλλον· ἦτο ἓνας πιστός, ἓνας ἀφοσιωμένος, ἓνας ὑποτελής, ἓνας ὑπῆρέτης. Διὰ τῆς πράξεως τῆς εὐεργεσίας ἡ γῆ ἔχανεν ὡσαύτως τὴν ἀνεξαρτησίαν της, καθίστατο ὑπῆκοός, ὑποτελής. Ἦτο ὑποχρεωμένη εἰς ἐτήσια βάρη εἰς ὑπηρεσίαν τοῦ εὐεργέτου.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ